

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Пасажирка

Англія!

Зустріч з Англією через стільки років!

Яка вона буде?

Люк Фіцвільям замислився над цим питанням, спускаючись трапом до причалу. Ця думка не полишала його під час тривалого очікування на митниці й несподівано повернулася, коли він нарешті сів у потяг.

Одна річ приїздити до Англії у відпустку: ти маєш чимало грошей на розтринькування (принаймні на початку!), посиденьки зі старими приятелями чи зустрічі з такими ж мандрівниками, як і ти. Ця безтурботна атмосфера, коли розумієш, що це короткотривалий відпочинок, мить насолоди й що ти неодмінно повернешся.

І зовсім інша річ зараз, коли про повернення не може бути й мови. Більше не буде спекотних задушливих ночей, сліпучого сонця, краси розкішної

тропічної природи й самотніх вечорів за читанням та перечитуванням старих видань «Таймс».

Відтепер він безробітний пенсіонер, який із почеснями пішов у відставку; джентльмен, який із невеликими статками повернувся додому в Англію. Що він робитиме далі?

Англія! Червень. Похмурий день. Сіре небо. Пронизливий вітер. Зустріч була не дуже привітна. Люди! Боже, що за люди! Натовпи людей навколо. Їхні сірі, мов небо, обличчя були сповнені занепокоєння й тривоги. Ще й ці будинки, які, здавалося, з'являлися повсюди, мов гриби після дощу, — огидні, бридкі будиночки! Вони більше нагадували курятники, розкидані по сільській місцевості!

Люк Фіцвільям відвів погляд від пейзажу, що миготів за вікном, і почав переглядати щойно придбані газети: «Таймс», «Дейлі кларіон» і «Панч».

Він почав із газети «Дейлі кларіон», присвяченої кінним перегонам у місті Епсом.

«Шкода, що ми не приїхали вчора. Я не був на дербі відтоді, як мені виповнилося дев'ятнадцять», — подумав Люк. У клубі він зробив ставку й хотів дізнатися, що кореспондент «Кларіон» думає про його фаворита.

Однак він знайшов лише зневажливий коментар:

«Решта ж, такі як Джуджуб II, Маркс Майл, Сантоні та Джеррі Бой, навряд чи можуть претендувати на перемогу. Ймовірним аутсайдером буде...»

Утім, Люка не цікавив імовірний аутсайдер. Натомість його увагу привернули коефіцієнти ставок. Шанси Джуджуба II стримано оцінювались як 40 до 1.

Люк поглянув на годинник. За чверть четверта.

«Що ж, перегони вже закінчилися, — подумав він. — Шкода, що я не поставив на Клерігольда, який, за прогнозами, був другим фаворитом».

Потім він розгорнув «Таймс» і поринув у читання більш серйозних статей.

Однак це тривало недовго. Розлючений полковник, який сидів у кутку навпроти, настільки обурився прочитаним у газеті, що негайно вирішив поділитися цим із попутником. Цілих пів години полковник безупинно торочив про те, як він ненавидить «цих проклятих комуністичних пропагандистів», та врешті-решт утомився й захропив.

Недовзі потяг сповільнив хід і зупинився. Виглянувши з вікна, Люк розглядав велику безлюдну станцію з багатьма платформами. Раптом він помітив на кіоскові вивіску з написом: «РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕГОНІВ ДЕРБІ». Люк відчинив двері,

вискочив на платформу й побіг до кіоску. А вже за мить він, усміхаючись, розглядав новину в щойно надрукованій газеті.

РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕГОНІВ ДЕРБИ

Джуджуб II

Мазеппа

Клерігольд

Люк задоволено всміхнувся. Сто фунтів на рівному місці! Старий добрий Джуджуб II, яким зневажливо знехтували всі підпільні інформатори.

З усмішкою на вустах він повернувся й побачив лише порожню платформу. Захоплений перемогою Джуджуба II, він не помітив, як потяг від'їхав від станції.

— Коли, у біса, цей потяг відійшов? — запитав він у похмурого носія.

— Який потяг? — перепитав носій. — Останній потяг тут зупинявся о п'ятнадцятій чотирнадцять.

— Але тут щойно був потяг. Я зійшов із нього. Це був експрес, що прямує від порту.

— Експрес не робить жодних зупинок дорогою до Лондона, — суворо відповів носій.

— Але ж він зупинився, — запевнив його Люк. — Я зійшов із цього потяга.

— Експрес не робить зупинок до самого Лондона, — вперто повторив носій.

— Але ж я кажу вам, що він зупинився прямо на ось цій платформі і я зійшов з нього.

Зіткнувшись із цим незаперечним фактом, носій докірливо сказав:

— Вам не слід було цього робити. Потяг не повинен тут зупинятися.

— Але ж він зупинився.

— Він став під семафором, а не «зупинився на станції», як ви висловилися.

— Я не розуміюся на цих тонкощах так, як ви, — відповів Люк. — Питання в тому, що мені робити далі.

— Ви не повинні були виходити з потяга, — докірливо повторив носій, якого мало цікавила доля незнайомця.

— Ви, безперечно, маєте рацію, — відповів Люк. — Але що зроблено, того вже не змінити. Обравши шлях, уже не шкодуй і не плач дарма! Ця проблема стара як світ. Я лише намагаюся дізнатися, що ви, як працівник залізниці, могли б мені порадити.

— Ви мене запитуєте, що вам робити далі?

— Саме так, — продовжив Люк. — Припускаю, тут зупиняються потяги, які ходять за розкладом?

— Дайте подумати, — сказав носій. — Вам варто сісти на потяг, що вирушає о шістнадцятій годині тридцять п'ять хвилин.

— Що ж, якщо він прямує до Лондона, то це саме те, що мені потрібно, — відповів Люк.

Окрилений цією новиною, Люк почав ходити вздовж перону. З великої вивіски він дізнався, що перебуває на станції Фенні-Клейтон, вузловій станції Вічвуда-андер-Еш. Тієї ж миті маленький старенький локомотив повільно заштовхав одногонний потяг на сусідню колію. З нього вийшли декілька пасажирів і, перейшовши невеликий місток, прийшли до платформи, де був Люк. Похмурий носій багажу раптом пожвавішав і почав штовхати великий візок з ящиками й кошиками. До нього приєднався його колега, який віз бідони з молоком. Почувся дзенькіт; станція Фенні-Клейтон пробудилася від сну.

Нарешті потяг, який мчав до Лондона, поважно прибув на станцію. Вагони третього класу були переповнені, але в купе першого класу сиділо не більше одного-двох пасажирів. Люк почав зазирати в кожне купе. У першому, призначеному для курців, сидів чоловік із цигаркою, схожий на військового. Люк вирішив, що на сьогодні з нього досить англо-індійських полковників, і вирушив до наступного купе. Там сиділа дещо стомлена й одночасно витончена молода леді, імовірно, гувернантка, та енергійний хлопчик років трьох. Люк швидко пішов далі. Двері наступного купе були відчинені. У ньому сиділа лише літня пані. Люк подумав, що вона схожа на його тітоньку Мілдред, яка великодушно дозволила

йому тримати вужа, коли йому було десять. Тітка Мілдред, без сумніву, була найкращою тіткою, яку тільки можна уявити. Люк зайшов до купе й сів.

Після кількох хвилин жвавого завантаження бідонів із молоком, валіз та інших дрібниць потяг повільно викотився зі станції. Розгорнувши газету, Люк почав переглядати новини, сподіваючись знайти щось, чого ще не читав у ранковій газеті. Він не сподівався, що матиме на це багато часу. Люк мав багато тіток, тому був абсолютно впевнений, що привітна літня пані не планує їхати мовчки до Лондона. Так і сталося.

Спочатку пані попросила зачинити вікно, потім підняти парасольку, а далі почала розповідати про переваги потяга, яким вони їхали.

— Потяг буде їхати лише годину й десять хвилин. Це дуже зручно і швидше, ніж ранковим. Той їде годину й сорок хвилин. Звичайно, майже всі користуються ранковим рейсом. Я маю на увазі, що якщо є можливість зекономити на зворотному квитку, то вигідніше було б їхати ранковим потягом. Я, власне, так і планувала, але зник Пухнастик. Це мій кіт, перс, такий красень. А в нього ще й хворе вушко, тож я не могла поїхати, поки він не знайшовся.

— Безперечно, — пробурмотів Люк та демонстративно перевів погляд на газету. Але це було марно. Її уже нічим не можна було зупинити.